

שירותי משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות שמיעה

כתיבה: גדעון זעירא | אישור: עדו אבגר
י"ג בחשוון תשפ"ו, 4 בנובמבר 2025

סקירה

תוכן העניינים

1.....	תמצית.....	1
2.....	מבוא ורקע: שמיעה, ירידה בשמיעה וטיוטת התקנות	1.1
4.....	נתונים על אנשים עם מוגבלות שמיעה בישראל	1.1
5.....	מוגבלות שמיעה בטיטת התקנות ומדרגים בין-לאומיים	1.2
8.....	שירותי משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות שמיעה – המצב הקיים	2
9.....	שירותי תמיכה בתקשורת הניתנים מתוקף הסכם	2.1
10.....	שירותי משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות שמיעה הניתנים כיום ואינם שירותי תמיכה בתקשורת מתוקף ההסכם	2.2
11.....	שירותים ייעודיים לאנשים עם מוגבלות שמיעה	2.2.1
14.....	שירותים מרכזיים לאנשים עם מוגבלות אשר ניתנים גם לאנשים עם מוגבלות שמיעה	2.2.2
15.....	נספח 1 – מדרגים בין-לאומיים.....	15
16.....	נספח 2 – פירוט שירותי רווחה שונים לאנשים עם מוגבלות שמיעה	16

תמצית

מסמך זה נכתב לבקשת ועדת העבודה והרווחה של הכנסת על רקע הדיונים בטיטוט תקנות שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ה-2025, ומובא בו מידע על שירותים באחריות משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן: משרד הרווחה) הניתנים כיום לאנשים עם מוגבלות שמיעה ועל קריטריונים לקבלתם. המסמך לא עוסק בשירותים שצפויים להינתן מתוקף החקיקה שכן המשרד טרם הגיש לוועדה טיטוט תקנות לעניין זה.

שמיעה היא החוש שבאמצעותו אנשים תופסים קולות וצלילים, וירידה בשמיעה (או לקות שמיעה), כלומר מצב שבו השמיעה נפגעת, אם לא מאובחנת ומטופלת, יכולה להביא להשלכות משמעותיות בשלבים שונים של החיים (ראו במבוא). בשנת 2023 נכללו במרשם אנשים עם מוגבלות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כ-58,400 אנשים עם לקות שמיעה (בהתבסס על הכרה בזכויות מסוימות של שלושה גופים ממשלתיים); בשנת 2023 היו מוכרים למשרד הרווחה יותר מ-13,000 אנשים עם מוגבלות שמיעה (ראו בסעיף 1.1).

חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ב-2022, נועד להסדיר ולעגן את זכותם של אנשים עם מוגבלות לקבל שירותים ממשרד הרווחה. בטיטוט התקנות שהגיש שר הרווחה לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת מוצע בין היתר לקבוע את הסף להכרה במוגבלות ("שער הכניסה"), ולפי המשרד, מטרת קביעה זו היא להגדיר מי יקבל **שירותי רווחה מתוקף החוק בשל מוגבלות משמעותית בתפקוד**. אשר למוגבלות שמיעה בטיטוט התקנות מוצע לקבוע את קריטריון הסף: לגבי בגירים – סף ממוצע של 40 דציבלים או יותר באוזן שבה השמיעה טובה יותר (בתדרים 500–4000 הרץ);¹ לגבי קטינים – סף שמיעה ממוצע של 30 דציבלים או יותר באוזן שבה השמיעה טובה יותר או סף ממוצע של 60 דציבלים או יותר במקרה של ליקוי שמיעה חד-צידי.

לפי תשובתו, ככלל משרד הרווחה נעזר בשני מדרגים בין-לאומיים המציגים דרגות של ירידה בשמיעה, והמשרד מתכלל ביניהם. עולה כי לראיית המשרד **דרגת הירידה בשמיעה המשקפת מוגבלות משמעותית לצורך מתן שירותי רווחה היא ירידה מתונה** (moderate) **בשמיעה**. שני המדרגים נבדלים בכמה היבטים, ובתוך כך בעוד לפי **מדרג ארגון הבריאות העולמי, סף של 40 דציבלים, כמוצע בטיטוט התקנות לגבי בגירים, גבוה ב-5 דציבלים מקצה הטווח התחתון של דרגת ירידה מתונה** (בין 35 דציבלים ל-50, לא כולל), **במדרג ASHA האמריקאי, הוא נמוך מעט** (41–55 דציבלים), ובפועל המשרד מתייחס לסף 40 כאל קצה הטווח התחתון (ראו פירוט בסעיף 1.2).

משרד הרווחה מעניק באחריות מינהל מוגבלויות שירותים מכמה סוגים לאנשים עם מוגבלות שמיעה. סוג אחד הוא **שירותי תמיכה בתקשורת מתוקף הסכם מיוני 2002** בין ממשלת ישראל לנציגי אנשים עם מוגבלות שמיעה. רוב סוגי שירותי התמיכה הם החזר כספי או תגמול כספי, למשל, סל תקשורת שבמסגרתו ניתן החזר לרכישת עזרים לשיפור התפקוד היום-יומי (להרחבה ראו סעיף 2.1). **לפי תשובת משרד הרווחה, שירותי תמיכה בתקשורת לא ייכללו בשירותים שיינתנו מתוקף חוק שירותי רווחה לאנשים מוגבלות** שכן, לדברי המשרד, החוק לא מבטל הסכמים קודמים (או חוקים קודמים), ושירותי התמיכה ימשיכו להינתן בנפרד.

משרד הרווחה מעניק כיום גם שירותים ייעודיים לאנשים עם מוגבלות שמיעה שלא מתוקף ההסכם, למשל, הדרכות ומסגרות יום לפעילות חברתית ושיוקומית (ראו הרחבה בסעיף 2.2.1); משום שטרם הוגשה לוועדת העבודה

¹ דיבור הוא לרוב בטווח תדרים אלו.

והרווחה של הכנסת טיוטת תקנות בעניין היקף השירותים, לא ברור בשלב זה אם כל השירותים האלה יינתנו במסגרת החקיקה. אשר לקריטריון הסף עולה כי **סף השמיעה המוצע בטיטות התקנות לא גבוה מהסף לקבלת רוב השירותים הייעודים של משרד הרווחה כיום, אך יש שני שירותים שהזכאות להם לא נקבעת לפי סף שמיעה ספציפי. מכאן עולה שאלה לגבי מידת ההלימה בין שער הכניסה המוצע כיום בטיטות התקנות לבין הקריטריונים לזכאות לשירותים אשר כיום אינם מצריכים סף שמיעה ספציפי.** דומה ששאלה זו רלוונטית גם **לשירותים נוספים הניתנים ככלל לאנשים עם מוגבלות, ובין היתר לאנשים עם מוגבלות שמיעה, מבלי שנקבע קריטריון ספציפי למוגבלות שמיעה, כגון שירותי תעסוקה או מרכזי יום (ראו שירותים מרכזיים בסעיף 2.2.2).**

עוד מוצע בטיטות התקנות כי אבחון של מוגבלות שמיעה יבוצע בידי קלינאי תקשורת באמצעות בדיקת שמיעה התנהגותית לפי ערכי צליל טהור, ואם אי-אפשר, האבחון יבוצע באמצעות בדיקת סף שמיעה אובייקטיבית הכלולה בסל שירותי הבריאות. אצל תינוקות וילדים צעירים פעמים רבות אי-אפשר לערוך בדיקת צליל טהור בשל הקושי שלהם להבין מה נדרש, ולפי משרד הרווחה, **כיום יש בדיקה אחת שאינה בדיקה התנהגותית ובשימוש בשגרה לבדיקת תינוקות וילדים צעירים ומתאימה להגדרה המוצעת (ABR/BERA);** בדיקה אשר עשויה לדרוש טשטוש (סדציה) שכן על הנבדק להיות במצב רגוע מאוד או בשינה. נציין כי קיימת בדיקה נוספת (SRT) שנמצאת כיום בשימוש לקביעת זכאותם של פעוטות לשירות של משרד הרווחה (למועדונית שיקומית), אך היא אינה עונה על ההגדרה המוצעת בתקנות (ראו הרחבה בסעיף 2.2.1).

במסמך זה מובא מידע על שירותים באחריות משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן: משרד הרווחה) הניתנים כיום לאנשים עם מוגבלות שמיעה ועל קריטריונים לקבלתם.²

1. מבוא ורקע: שמיעה, ירידה בשמיעה וטיטות התקנות

שמיעה היא החוש שבאמצעותו אנשים תופסים קולות וצלילים, ובאמצעות השמיעה אנשים משתלבים בסביבתם, מתקשרים עם אנשים אחרים, מביעים את עצמם ורוכשים השכלה. לפי ארגון הבריאות העולמי, ירידה בשמיעה, אם לא מאובחנת ומטופלת, יכולה להביא להשלכות משמעותיות בשלבים שונים של החיים – על התפתחות שפה, שלומות (well being), איכות חיים, הישגים לימודיים ועצמאות כלכלית. יכולת שמיעה (hearing capacity) מתייחסת ל**תפיסת קולות וצלילים**.³ את עוצמת הקול אפשר למדוד ביחידות דציבל (dB),⁴ והתדר, כלומר גובה הצליל, נמדד בהרץ (Hz); דיבור הוא לרוב בתדירות שבין 500 ל-4,000 הרץ.⁵ את סף השמיעה,

² תודה לעו"ד נעה (וגנר) בן-שבת, היועצת המשפטית לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, ולעו"ד אילת וולברג, צוות הייעוץ המשפטי לוועדת העבודה והרווחה, על הערותיהן למסמך זה.

³ World Health Organization, [World Report on Hearing](#), 2021, pp. 1, 36.

⁴ גל קול הוא מעבר של אנרגיה בתוך חומר או ריק, ומקובל להגדיר את עוצמת הקול לפי גודל השינוי בלחץ האוויר – הנמדד ביחידות של דציבל. נציין שאי-אפשר לחשב שינוי דציבלים בפעולות חשבון רגילות כגון חיבור או כפל (מדובר ביחידה לוגריתמית); למשל, משמעות השינוי של שלושה דציבלים בעוצמת הקול היא הכפלת עוצמת מקור הקול. ראו אתר המשרד להגנת הסביבה, [על חודו של קול – להבין תוצאות של מדידת רעש](#), פורסם: 18 בינואר 2023, כניסה: 20 ביולי 2025.

⁵ יחידות הרץ מבטאות את מספר המחזורים בשנייה; קולות נמוכים הם בתדירות נמוכה וקולות גבוהים – בתדירות גבוהה. ראו אתר שירותי בריאות כללית, [בדיקת שמיעה](#), עודכן: 29 באוגוסט 2024, כניסה: 10 בספטמבר 2025.

כלומר עוצמת הקול החלשה ביותר שאדם מסוגל לקלוט,⁶ אפשר לבדוק בבדיקת שמיעה. **בדרך כלל את סף השמיעה בודקים באמצעות בדיקת שמיעה התנהגותית בחדר מיוחד שמנטרל רעשי רקע (צליל טהור), ובמהלכה מושמעים לנבדק צלילים בעוצמה ובתדר משתנים, והוא נדרש לציין מתי הוא שומע צליל בכל אופן, אך יש גם בדיקות מסוגים נוספים, ובכללן בדיקות אובייקטיביות שלא דורשות את שיתוף הפעולה של הנבדק, למשל בקרב תינוקות.**⁷

לקות שמיעה (hearing impairment) או ירידה בשמיעה (hearing loss) מתארות מצב שבו נפגעת יכולת השמיעה, והאדם אינו יכול לשמוע טוב כמו אדם עם יכולת שמיעה תקינה.⁸ **דרגת החומרה של לקות שמיעה יכולה להתבטא באופן שונה בתדרים שונים, והיא מוגדרת בדרך כלל לפי ממוצע סיפי השמיעה בתדרים מסוימים, החל מירידה מזערית או קלה ועד ירידה עמוקה (profound) או מוחלטת בשמיעה.**⁹ תחום השמיעה המוגדר תקין, כמו גם חלוקת טווחי סף נוספים לפי רמות חומרה של ירידה בשמיעה, עשויים להשתנות בין מדרגים של גופים שונים (ואף עשויים להשתנות עם השנים).

לפי תשובתו,¹⁰ **משרד הרווחה נעזר הן במדרג שבשימוש ארגון הבריאות העולמי (להלן: מדרג ארגון הבריאות העולמי),¹¹ הן במדרג של איגוד שפה-דיבור-שמיעה האמריקאי (להלן: ASHA),¹² והמשרד מתכלל ביניהם.** נציין כי שני המדרגים נבדלים בכמה היבטים (ראו פירוט המדרגים [בנספח 1](#)):

- בשני המדרגים יש דרגה של שמיעה בתחום הנורמה (normal) ודרגות של ירידה בשמיעה, אך הדרגות בשני המדרגים נבדלות בטווח סיפי השמיעה (וחלקן אף בשמן). למשל, במדרג ארגון הבריאות העולמי שמיעה נחשבת תקינה בסף שמיעה שהוא פחות מ-20 דציבלים, כלומר שמיעתו של מי שמצליח לשמוע צלילים בעוצמה הנמוכה מ-20 דציבלים

משרד הרווחה נעזר בשני מדרגים בין-לאומיים לירידה בשמיעה, אשר נבדלים ביניהם בכמה היבטים

⁶ אתר משרד הרווחה והביטחון החברתי, [אודות חירשות וכבדות שמיעה, מילון מונחים](#), סף השמיעה, פורסם: 11 בנובמבר 2021, כניסה: 21 ביולי 2025.

⁷ אתר שירותי בריאות כללית, [בדיקת שמיעה](#), עודכן: 29 באוגוסט 2024, כניסה: 10 בספטמבר 2025; ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

⁸ World Health Organization, [World Report on Hearing](#), 2021, pp. 9, 36–37.

⁹ שם; אתר משרד הרווחה והביטחון החברתי, [אודות חירשות וכבדות שמיעה](#), פורסם: 11 בנובמבר 2021, כניסה: 21 ביולי 2025.
¹⁰ ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, מארק שמיס, מנהל אגף בכיר, הערכה, הכרה ותוכניות ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב ודוא"ל, 13-16, 24 ו-30 ביולי 2025, נשלח ב-12 באוגוסט 2025 על ידי שניר בן סימון, סטודנט קשרי כנסת וממשל, אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות, משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן: משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025).

¹¹ מדובר במדרג שאימץ ארגון הבריאות העולמי ונכלל בדוח משנת 2021, והחליף מדרג קודם:

World Health Organization, [World Report on Hearing](#), 2021, pp. 37–38.

¹² American Speech-Language-Hearing Association (ASHA), [Degree of hearing loss](#), accessed: September 4th 2025.

לפי תשובת משרד הרווחה, ככלל ASHA הוא גוף מרכזי אשר מסתמכים עליו בישראל בהתוויות בתחום לקויות השמיעה.

בממוצע (ראו בנקודה הבאה) נחשב למי ששמיעתו תקינה, ואילו במדרג ASHA סף השמיעה התקינה הוא 15 דציבלים.

- המדרג של ארגון הבריאות העולמי עוסק בבגירים, וסיפי השמיעה בדרגות שבו מתייחסים לעוצמת הצליל המינימלית בממוצע בתדרים של 500, 1000, 2000 ו-4000 הרץ (באוזן שבה השמיעה טובה יותר), ואילו במדרג של ASHA אין התייחסות ספציפית לתדרים ולגיל. נציין כי ממשרד הרווחה נמסר כי מדרג ASHA משמש גם לקטינים.¹³
- במדרג ארגון הבריאות העולמי הדרגות עוסקות בסף השמיעה באוזן שבה השמיעה טובה יותר, ונוסף להן נכללת דרגה לירידה חד-צידית בשמיעה בקרב בגירים (סף של 35 דציבלים באוזן שבה השמיעה טובה פחות ושמיעה תקינה באוזן השנייה), ואילו במדרג ASHA אין התייחסות לאוזן מסוימת וגם לא לירידה חד-צידית בשמיעה.
- במדרג של ארגון הבריאות העולמי, נוסף על דרגות הירידה בשמיעה בדציבלים, יש תיאור של חוויית השמיעה של רוב הבגירים, בסביבה שקטה ורועשת.¹⁴

1.1 נתונים על אנשים עם מוגבלות שמיעה בישראל

בשנת 2023 נכללו
במרשם הלמ"ס
לאנשים עם מוגבלות
כ-58,400 אנשים עם
לקות שמיעה;
בשנת 2023 היו
מוכרים למשרד
הרווחה יותר מ-
13,000 אנשים עם
מוגבלות שמיעה

אין בידנו מידע על כלל האנשים בישראל שיש להם לקות שמיעה או ירידה כלשהי בשמיעה. נציין כי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מנהלת **מרשם של אנשים עם מוגבלות, ובשנת 2023 נכללו במרשם כ-58,400 אנשים עם לקות שמיעה, על סמך הכרה בזכויות מסוימות מטעם משרד הרווחה, המוסד לביטוח לאומי ומשרד הביטחון.**¹⁵ לצד גופים אלו וגופים נוספים, משרד הרווחה הוא אחד הגופים המרכזיים המעניקים שירות לאנשים עם מוגבלות,¹⁶ ובכלל זה לאנשים עם מוגבלות שמיעה. **לפי הדוח הסטטיסטי של משרד הרווחה לשנת 2023, בשנה זו נכללו במאגרי מידע של המשרד יותר מ-13,000 עם מוגבלות שמיעה.**¹⁷ עם זאת, ייתכנו אנשים נוספים עם מוגבלות שמיעה שקיבלו שירותים ממשרד הרווחה, ואין בידנו נתון על

¹³ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.
¹⁴ למשל, לפי מדרג ארגון הבריאות העולמי, בירידה קלה (mild) בשמיעה (סף שמיעה של 20 דציבלים ויותר, אך ופחות מ-35) רוב הבגירים לא יחוו בעיות בשמיעת דיבור בסביבה שקטה, אך עשויים להתקשות בשמיעת דיבור בסביבה רועשת.

¹⁵ בעלי זכאות מלאה לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת ממשרד הרווחה (רק אנשים עם סף שמיעה ממוצע של 70 דציבלים או יותר באוזן שבה השמיעה טובה יותר והלקות אירעה עד גיל 3, ראו הרחבה על שירותים אלו [בטבלה 4](#)); נכי מערכת הביטחון שהם פגועי אוזניים; אנשים עם תיק במחלקות לשירותים חברתיים עם מוגבלות שמיעה מאובחנת ומופיעים במערכת נתוני יסוד של משרד הרווחה; מקבלי גמלת נכות כללית וגמלת ילד נכה עם לקות שמיעה מהמוסד לביטוח לאומי; מקבלי גמלת נכות כללית ומקבלי גמלת ילד נכה עם לקות שמיעה. ראו הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לתקשורת, [נתונים על אנשים עם לקויות שמיעה בישראל לרגל יום השמיעה הבין-לאומי 2025](#), 2 במרץ 2025, עמ' 1; אתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרשם אנשים עם מוגבלות, [הסברים \(מטא-דאטה\)](#), הצגת הסטטיסטיקה, תיאור הנתונים, כניסה: 21 ביולי 2025.

¹⁶ מבקר המדינה, דוח שנתי, [טיפול משרד הרווחה בבוגרים עם מוגבלות](#), 23 ביולי 2024, עמ' 1.
¹⁷ מהפרסום עולה כי בנתונים נכללים אנשים הזכאים לשירותי תמיכה בתקשורת (להרחבה על שירותים אלו ראו [בסעיף 2.1](#)) או אנשים שיש להם תיק במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות עם מאפיין של מוגבלות שמיעה. משרד הרווחה והביטחון החברתי, אנף בכיר למחקר, תכנון והכשרה, [דוח סטטיסטי לשנת 2023](#), ספטמבר 2025, עמ' 61-63.

כלל האנשים עם מוגבלות שמיעה שקיבלו שירותים מהמשרד (בטבלאות בנספח 2 יש נתונים על מקבלי חלק מהשירותים בחלוקה לכל שירות בנפרד).

1.2 מוגבלות שמיעה בטיטת התקנות ומדרגים בין-לאומיים

[חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ב-2022](#), נועד להסדיר ולעגן את זכותם של אנשים עם מוגבלות לקבל שירותים ממשרד הרווחה.¹⁸ שר הרווחה הגיש לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת טיוטת תקנות לפי החוק, הכוללת חמישה פרקים.¹⁹ בטיטת התקנות שהוגשה מוצע בין היתר לקבוע בנוגע לכמה סוגי מוגבלות, ובכלל זה מוגבלות שמיעה, קריטריון סף לעניין ההגדרה "מוגבלות" שתושב ישראל שעומד בו ובתהליך ההכרה לפי התקנות, יהיה זכאי לקבלת שירותי רווחה; נכון לתחילת נובמבר 2025, טרם הוגשו לוועדה תקנות בעניין היקף שירותי הרווחה ובעניין קביעת שירותים מותאמים לזכאי.²⁰

לפי משרד הרווחה, **מטרת קביעת הסף להכרה במוגבלות ("שער הכניסה") בתקנות היא להגדיר מי יקבל שירותי רווחה מתוקף החוק בשל מוגבלות משמעותית בתפקוד** (בשמיעה או מוגבלות אחרת מוגדרת) המשפיעה על תחום חיים מרכזי אחד לפחות בחיי היום-יום (ולא להגדיר ככלל מהי לקות שמיעה או מוגבלות שמיעה או מוגבלות אחרת).²¹ אשר למוגבלות שמיעה, בנוסח של טיוטת תקנות שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ה-2025, שהובא לדיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת ב-14 ביולי 2025, הוצע להגדיר ירידה בשמיעה לעניין מוגבלות שמיעה בתור אחת מאלה:

"(1) לגבי קטין - סף שמיעה ממוצע של 30 דציבלים או יותר מכך, בתדרים שבין 500 ו-4,000 הרץ (Hz) באוזן הטובה יותר או ליקוי שמיעה חד-צידי עם סף שמיעה ממוצע של 60 דציבלים או יותר מכך, באותם תדרים;

(2) לגבי בגיר - סף שמיעה ממוצע של 40 דציבלים או יותר מכך, בתדרים שבין 500 ו-4,000 הרץ (Hz), באוזן הטובה יותר".²²

לפי משרד הרווחה, הסף להכרה במוגבלות בתקנות אמור לבטא מוגבלות משמעותית בתפקוד לצורך קביעת זכאות לקבלת שירותי רווחה

הסף שמוצע בטיטת התקנות הוא 30 דציבלים לגבי קטין (או ליקוי חד-צידי של 60) ו-40 דציבלים לגבי בגיר

¹⁸ דברי הסבר להצעת חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ב-2022 (מ/1543), של הממשלה, נוסח לקריאה הראשונה; מבקר המדינה, דוח ביקורת שנתי, טיפול משרד הרווחה בבוגרים עם מוגבלות, 23 ביולי 2024, עמ' 1 ו-4.

¹⁹ הייעוץ המשפטי לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, פרקים א' ו-ב' לטיטת תקנות שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ה-2025: [הוראות לעניין סוגי מוגבלויות והגבלות לעניין הכרה במוגבלות](#), מסמך רקע לקראת דיון בוועדה ב-12 במאי 2025, 7 במאי 2025.

²⁰ שם; סעיפים 6 ו-39 לחוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ב-2022; ענת כהן שמואל, מנהלת ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 2 בנובמבר 2025.

²¹ מארק שמיס, מנהל אגף בכיר, הערכה, הכרה ותוכניות, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 13 ביולי 2025, נשלח ב-12 באוגוסט 2025 על ידי שניר בן סימון, סטודנט קשרי כנסת וממשל, אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות, משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן: משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

²² תקנה 5 לתקנות מטעם משרד הרווחה והביטחון החברתי, תקנות שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ה-2025, [נוסח לדיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת ב-14 ביולי 2025](#), פרקים א' ו-ב' לתקנות.

כאמור, לפי תשובתו, משרד הרווחה נעזר ומתכלל **בין מדרג ארגון הבריאות העולמי לבין מדרג ASHA האמריקאי**.²³ מתשובת משרד הרווחה, וכפי שיוסבר להלן, עולה כי לראיית המשרד **דרגת הירידה בשמיעה המשקפת מוגבלות משמעותית לצורך מתן שירותים לאנשים עם מוגבלות שמיעה היא ירידה מתונה (moderate) בשמיעה** (ולא קלה או פחותה מכך). בטבלה 1 להלן מוצגים טווחי הירידה בשמיעה בדרגת ירידה מתונה, וכן בדרגת ירידה קלה – לפי כל אחד משני המדרגים (ראו פירוט מלא ב**נספח 1**).

טבלה 1: דרגות ירידה קלה וירידה מתונה בשמיעה – לפי מדרג ASHA ולפי מדרג ארגון הבריאות העולמי²⁴

מדרג ארגון הבריאות העולמי (2021)			מדרג ASHA	דרגת הירידה בשמיעה
חויית השמיעה של רוב הבגירים בסביבה רועשת	חויית השמיעה של רוב הבגירים בסביבה שקטה	סף השמיעה (בדציבלים)	סף השמיעה (בדציבלים)	
עשוי להיות קושי בשמיעת דיבור בשיחה	אין בעיה בשמיעת דיבור בשיחה (conversational speech)	20 עד 35 (לא כולל)	26 עד 40	קלה (mild)
יש קושי בשמיעת דיבור בשיחה ובהשתתפות בה	עשוי להיות קושי בשמיעת דיבור בשיחה	35 עד 50 (לא כולל)	41 עד 55	מתונה (moderate)

כפי שאפשר לראות בטבלה, **סף שמיעה של 40 דציבלים כמוצע בטיטת התקנות בנוגע לבגירים, מצוי בקצה העליון של ירידה קלה (mild) בשמיעה במדרג ASHA** (בטווח שבין 26 ל-40 דציבלים), אך לפי תשובת משרד הרווחה, התייחסות המשרד לסף זה של 40 היא כאל קצה הטווח התחתון של ירידה מתונה (41–55 דציבלים) שכן בפועל בבדיקת שמיעה סטנדרטית העלייה בעוצמת הצלילים נבדקת ביחידות של 5 דציבלים (העוצמה הנבדקת לאחר 40 דציבלים היא 45).²⁵

במדרג ארגון הבריאות העולמי, הסף המוצע בטיטת התקנות נכלל בדרגת ירידה "מתונה (moderate)" בשמיעה, בטווח שונה מזה של ASHA – בין 35 דציבלים ל-50 (לא כולל), **כלומר קצה הטווח התחתון של ירידה מתונה נמוך מסף השמיעה המוצע בטיטת התקנות**. לפי משרד הרווחה, בהתייחסותו לתיאור במדרג זה, אנשים שסף השמיעה שלהם נכלל בדרגת ירידה מתונה, **עלולים לחוות קושי בשיחה, אך לא בהכרח נתקלים בקשיים תפקודיים, ולכן**

²³ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

²⁴ American Speech-Language-Hearing Association (ASHA), [Degree of hearing loss](#), accessed: September 4th and October 22nd 2025; World Health Organization, [World Report on Hearing](#), 2021, pp. 36–37.

²⁵ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

על פי תשובת משרד הרווחה, לראיית דרגת הירידה בשמיעה המשקפת מוגבלות משמעותית לצורך מתן שירותי רווחה היא "ירידה מתונה" בשמיעה; סף שמיעה של 40 דציבלים כמוצע בטיטת התקנות בנוגע לבגירים, מצוי בקצה העליון של "ירידה קלה" בשמיעה במדרג ASHA, ובמדרג ארגון הבריאות העולמי, הסף המוצע נכלל בדרגת "ירידה מתונה" אך מעל לקצה התחתון של דרגה זו

לראיית המשרד מבחינת תפקודית אנשים אלו לא היו צריכים להיכלל באוכלוסייה המקבלת שירותי רווחה ממינהל מוגבלויות. לצד זאת, נמסר כי המשרד לא רצה להדיר קבוצה זו באופן גורף ולכן נבחר הסף של 40 דציבלים, אשר לפי המשרד מצוי בהלימה עם הגדרות ASHA.²⁶ נזכיר כי לפי ארגון הבריאות העולמי בעוד רוב הבגירים עם סף שמיעה ממוצע שבין 35 דציבלים ל-50 (לא כולל) עשויים לחוות קושי בשמיעת דיבור בסביבה שקטה, רובם יחוו קושי בשמיעה ובהשתתפות בשיחה בסביבה רועשת.

עוד נציין בהקשר זה כי לפי ארגון הבריאות העולמי, הערכת צליל טהור לא יכולה לשמש גורם יחיד לקביעת צורך לשיקום שכן זו מאפשרת תובנה מוגבלת על התפקוד "בעולם האמיתי", למשל גם אדם עם ירידה קלה עשוי לחוות מגבלות בתפקוד היום-יומי, ולכן חשוב לבחון באופן הוליסטי את שמיעת האדם וחוויותיו.²⁷

בטיטת התקנות מוצע לקבוע סף ממוצע בתדרים שבין 500 ל-4,000 הרץ (באוזן שבה השמיעה טובה יותר), וממשרד הרווחה נמסר ככלל כי **בטווח זה מצויים תדרי דיבור, ושמיעתם היא מרכיב חשוב בתפקוד היום-יומי.**²⁸ בדומה לכך, במדרג של ארגון הבריאות העולמי סף השמיעה מתייחס ל**בגירים** בממוצע בתדרים של 500, 1000, 2000 ו-4000 הרץ (באוזן שבה השמיעה טובה יותר), ואילו במדרג של ASHA אין התייחסות ספציפית לתדרים ולאוזן מסוימת.

במדרג ASHA אין התייחסות ספציפית לגיל, אך ממשרד הרווחה נמסר כי הוא משמש גם לקטינים, וכפי שאפשר לראות בטבלה 1, **הסף שמוצע בטיטת התקנות עבור קטינים (30 דציבלים) נכלל לפי מדרג ASHA בדרגת ירידה קלה בשמיעה (mild)**; סף זה כאמור נמוך מהסף שנקבע לבגירים וממשרד הרווחה נמסר כי הוא נקבע בתהליך של שיתוף הציבור.²⁹

כאמור, **בטיטת התקנות יש אפשרות להכרה בסף חד-צידני רק בקרב קטינים** (בסף שמיעה ממוצע של 60 דציבלים). במדרג ASHA אין התייחסות ספציפית לירידה חד-צידית בשמיעה. לעומת זאת, **במדרג ארגון הבריאות העולמי ירידה חד-צידית בשמיעה בקרב בגירים מוצגת בתור שמיעה בתחום הנורמה באוזן שבה השמיעה טובה יותר ושמיעה בסף של 35 דציבלים באוזן השנייה, ואין בו חלוקה לדרגות ירידה חד-צידית בשמיעה.** לפי התיאור במדרג זה, בסביבה שקטה רוב הבגירים ששמיעתם עונה על הקריטריונים עשויים שלא לחוות קושי (אלא אם הצליל הנשמע הוא ליד האוזן שבה השמיעה טובה פחות) אך הם עשויים לחוות

²⁶ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

²⁷ World Health Organization, [World Report on Hearing](#), 2021, pp. 36–37.

²⁸ עוד צוין כי כיום חישוב הממוצע לצורך קבלת שירותים ייעודיים של משרד הרווחה מתבצע על ידי איש מקצוע במטה המשרד על סמך הערכים בבדיקות שמיעה שמוסר מבקש הבקשה. בדיקות שמיעה כוללות כמה תדרים בין 500 ל-4,000 הרץ, ובחישוב נלקחים בחשבון גם תדרי ביניים, אם נבדקו, שחישובם יביא לסף שייטיב עם מבקש הבקשה, כלומר הגבוה מבין כמה אפשרויות (אם יש הבדלים). משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025. נזכיר כי דיבור הוא **לרוב בטווח זה**. ראו אתר שירותי בריאות כללית, [בדיקת שמיעה](#), עודכן: 29 באוגוסט 2024, כניסה: 30 באוקטובר 2025.

²⁹ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

קושי למקם צלילים, ואילו בסביבה רועשת הם עשויים להתקשות בשמיעת דיבור, בהשתתפות בשיחה ובמיקום צלילים.

נציין כי בטיטת התקנות מוצע כי אבחון של מוגבלות שמיעה יבוצע בידי קלינאי תקשורת באמצעות בדיקת שמיעה התנהגותית (אודיומטריה) לפי ערכי צליל טהור, ככל האפשר בהתחשב בגילו ובמצבו של הנבדק, ואם לא ניתן לבצעה, האבחון יבוצע באמצעות בדיקת סף שמיעה אובייקטיבית הכלולה בסל שירותי הבריאות.³⁰ לפי תשובת משרד הרווחה, כיום יש שימוש בשגרה בבדיקה אובייקטיבית אחת המתאימה להגדרה זו (ABR/BERA), בדיקה אשר בשימוש לבדיקת תינוקות ופעוטות (על בדיקות הנדרשות כיום ראו הרחבה [בסעיף 2.2.1](#)).³¹

בפרק 2 להלן נתמקד בשירותים מרכזיים של משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות שמיעה ובקריטריונים לקבלתם.

2. שירותי משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות שמיעה – המצב הקיים

ככלל, משרד הרווחה מעניק שירותי רווחה מסוגים שונים למקבלי שירות, באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, ספקי שירות שהמשרד התקשר איתם, כמו גם שירותים מסוימים על ידי יחידות המשרד.³² משרד הרווחה מעניק כיום שירותים לאנשים עם מוגבלות באחריות מינהל מוגבלויות במשרד, ובכלל זה לאנשים עם מוגבלות שמיעה.³³

אפשר לחלק את שירותי משרד הרווחה בתחום השמיעה לשני סוגים: האחד, **שירותי תמיכה בתקשורת הניתנים לזכאים מתוקף הסכם מיוני 2002 בין ממשלת ישראל לנציגי אנשים עם מוגבלות שמיעה** ומוסדרים בתקנון עבודה סוציאלית (תע"ס),³⁴ **שירותים אשר לפי תשובת משרד הרווחה, לא יכללו בשירותים שיינתנו מתוקף חוק שירותי רווחה לאנשים מוגבלות** שכן, לדברי המשרד, החוק לא מבטל הסכמים קודמים (או חוקים קודמים), ושירותי התמיכה

משרד הרווחה מעניק שירותי תמיכה בתקשורת מתוקף הסכם משנת 2002, ולפי המשרד שירותים אלו ימשיכו להינתן בנפרד מהשירותים שמתוקף החוק

³⁰ תקנה 14 לטיטת תקנות שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ה-2025. מטעם משרד הרווחה והביטחון החברתי, חומר רקע לדיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, פרק ג', 28 באוקטובר 2025.

³¹ ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 21 באוקטובר 2025. במהלך הבדיקה נרשמות תגובות חשמליות לגירויי שמיעה (באמצעות הצמדת אלקטרודות למצח וליד האוזניים), וכך מתאפשרת הערכה של תפקוד השמיעה בלי צורך בשיתוף פעולה של התינוק; הבדיקה עשויה לדרוש טשטוש או הרדמה (הבדיקה צריכה להתבצע כשהנבדק במצב רגוע מאוד או בשינה). אתר מרכז שניידר לרפואת ילדים, בדיקת ברה (ABR (Auditory Brainstem Response) / BERA (Brainstem Evoked Response Audiometry), פורסם: 6 ביולי 2023, עודכן: 4 במרץ 2024, כניסה: 4 בספטמבר ו-30 באוקטובר 2025. לפי חוזר חטיבת הרפואה במשרד הבריאות, הבדיקה היא כלי עיקרי לאבחון לקות שמיעה במיוחד בתינוקות מתחת לגיל שישה חודשים ובמצבים שבהם אי-אפשר להשיג שיתוף פעולה של הנבדק בבדיקה התנהגותית (לתינוקות מעל גיל שישה חודשים וילדים צעירים). משרד הבריאות, חוזר חטיבת הרפואה 12/2018, נגישות וזמינות לבדיקות רישום פוטנציאלים שמיעתיים קצרי חביון, 31 בדצמבר 2018.

³² מירי בן שמחון והראל גורן, פרק 1א, מבחר נתונים על אוכלוסיית היעד של המשרד ועל תקציבו, סקירת השירותים החברתיים 2016, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (שמו באותה עת), אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה, נובמבר 2017, עמ' 17; רונית ספיר, מנהלת תחום העמדת מידע לציבור, אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות, דוח חופש המידע 2024, משרד הרווחה והביטחון החברתי, לא צוין תאריך, כניסה: 29 ביולי 2025, עמ' 120.

³³ משרד הרווחה והביטחון החברתי, דוח חופש המידע 2024, לא צוין תאריך, כניסה: 29 ביולי 2025, עמ' 120 ו-138.

³⁴ משרד הרווחה והביטחון החברתי, תקנון עבודה סוציאלית (תע"ס), הוראה 5.7, שירותי תמיכה בתקשורת עבור אנשים עם לקות שמיעה, 28 במרץ 2018.

בתקשורת ימשיכו להינתן בנפרד.³⁵ השני, **שירותי רווחה נוספים שמשרד הרווחה מעניק כיום לאנשים עם מוגבלות שמיעה שלא מתוקף ההסכם, ועומדים בקריטריונים שיפורטו** (שירותים ייעודיים מתוארים בסעיף 2.2 ושירותים שניתנים בין היתר לאנשים עם מוגבלות מתוארים בסעיף 2.3). משום שטיטת התקנות בעניין היקף השירותים טרם הוגשה לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, **לא ברור בשלב זה אם כל השירותים הניתנים כיום, יינתנו במסגרת החוק ותקנותיו**. לפי נתונים שמסר לנו משרד הרווחה, **ב-16 באוקטובר 2025 היו כ-9,100 אנשים עם זכאות לשירותי תמיכה בתקשורת** (77% מהם בעלי זכאות מלאה);³⁶ חלקם עשויים להיות זכאים גם לשירותים נוספים. **עם זאת, אין בידנו נתון כולל בדבר אנשים עם מוגבלות שמיעה המקבלים שירותים ייעודיים אחרים או זכאים להם** (ראו בסעיף 2.2 להלן) או שמקבלים שירותים שאינם ייעודיים (ראו בסעיף 2.3).

להלן נעסוק בשירותים בכל אחד משני הסוגים ובקריטריונים לקבלתם בהתמקד בסיפי השמיעה, לפי פרסומי משרד הרווחה ותשובת המשרד.

2.1 שירותי תמיכה בתקשורת הניתנים מתוקף ההסכם

לפי הוראה 5.7 בתע"ס (תקנון עבודה סוציאלית), **כיום שירותי התמיכה בתקשורת שמשרד הרווחה מעניק כאמור מתוקף ההסכם משנת 2002, כוללים: סל תקשורת, כלומר החזר כספי לרכישת אביזרי עזר, כגון טלפון ייעודי או מערכת עזר לטלוויזיה, לשיפור התפקוד היום-יומי; תגמול כספי חודשי (דמי תקשורת); שירותי תמלול, תרגום והעתקה (ניתנים באמצעות שפת הסימנים, הקלדה או העתקה), כמו גם החזר מיסים על קניית מכשיר פקס והשתתפות ברכישה גלאי בכי.³⁷ כלומר, **רוב סוגי שירותי התמיכה בתקשורת הם החזר כספי או תגמול כספי**.**

הזכאות לכל אחד משירותים אלו משתנה לפי כמה תבחינים, ובכלל זה חומרת הירידה בשמיעה – **נדרשת עמידה בסף ממוצע מוגדר באופן שבה השמיעה טובה יותר – החל מ-50 דציבלים (למשל, השתתפות ברכישת גלאי בכי או החזר מיסים כמתואר) ועד 70 דציבלים (למשל, סל**

נכון לאוקטובר 2025, יותר מ-9,000 אנשים זכאים לשירותי תמיכה בתקשורת (77% מהם בעלי זכאות מלאה), אך אין בידנו נתון כולל בדבר אנשים עם מוגבלות שמיעה המקבלים שירותים ייעודיים נוספים

רוב סוגי שירותי התמיכה בתקשורת הם החזר כספי או תגמול כספי; סף השמיעה לקבלת השירותים הוא בין 50 דציבלים ל-70

³⁵ עוד צוין שאין מועד סיום להסכם; יש לציין כי יש שירות אחד, מוקד תרגום שפת סימנים ותיווך מרחוק (ראו בהמשך) אשר ניתן במסגרת ההסכם משנת 2002, אך הזכאות לשירות לא ניתנת במסגרת ההכרה לשירותי תמיכה בתקשורת, ומשרד הרווחה טרם החליט אם השירותים האלה יינתנו מתוקף חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות ותקנותיו, ולפי תשובת המשרד, הדבר יוחלט בדיונים על טיטת התקנות בכנסת. משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025; ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

³⁶ בעלי זכאות מלאה הם בני 18 ומעלה עם סף שמיעה של 70 דציבלים בממוצע ושהלקות חלה עד גיל 3 (כ-7,080 אנשים; על השירותים ראו הרחבה בסעיף הבא ובטבלה 4); נוסף עליהם, צוינה קבוצה של אנשים מגיל 16 ומעלה עם זכאות חלקית (כ-2,060), ולהבנתנו תיתכן גם קבוצה של בני 12 עד 16 (לא כולל) עם זכאות חלקית. המשרד הדגיש בתשובתו שהנתון לא כולל את כל אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות שמיעה בישראל, וכי אנשים שלא התרחשו עד גיל 3 כאמור בדרך כלל אינם פונים למשרד לקבלת שירותים, שם.

³⁷ משרד הרווחה והביטחון החברתי, תקנון עבודה סוציאלית (תע"ס), הוראה 5.7, [שירותי תמיכה בתקשורת עבור אנשים עם לקות שמיעה](#), 28 במרץ 2018.

תקשורת ודמי תקשורת; ראו הרחבה על הקריטריונים ומידע נוסף בנוגע לכל שירות ב**טבלה 4** (בנספח 2).³⁸

אשר לקריטריון של גיל נציין כי יש הבדל בין השירותים, ויש הניתנים לקטינים מגיל מסוים ויש הניתנים רק לבגירים, ויתר על כן **לחלק משירותי התמיכה בתקשורת זכאים רק מי שהלקות חלה עד גיל 3** (למשל, סל תקשורת), **אך חלקם ניתנים ללא הגבלת גיל, ובכלל זה גם אם אובחנו לאחר גיל 67** (למשל, שירותי תמלול).³⁹ יש לציין כי **בטיטת התקנות מוצע ככלל שלא יוכר אדם בתור זכאי לשירותי רווחה שמוגבלותו אובחנה או התבקשה לגביה הכרה לאחר שמלאו לו 67**.⁴⁰ עם זאת, מהמשרד הובהר כי **שירותי התמיכה בתקשורת ימשיכו להינתן לפי הקריטריונים הקיימים בתע"ס, ולא ייכללו בסל השירותים שיינתנו מתוקף חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות** שכן כאמור, לדברי המשרד, החוק לא מבטל הסכמים קודמים (או חוקים קודמים).⁴¹

2.2 שירותי משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות שמיעה הניתנים כיום ואינם שירותי תמיכה בתקשורת מתוקף ההסכם

נוסף על שירותי התמיכה בתקשורת, משרד הרווחה מעניק שירותי רווחה שלא מתוקף ההסכם משנת 2002. מתשובת משרד הרווחה עולה כי ככלל, במסגרת חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות יינתנו שירותים שאינם ניתנים מתוקף ההסכם האמור או מתוקף חוקים אחרים, אך בשלב זה לא נמסר לנו אילו שירותים יינתנו מתוקף החוק ומהמשרד נמסר כי טיטת התקנות בעניין היקף השירותים טרם הוגשה לכנסת.⁴² להלן נפרט שירותים הניתנים כיום לאנשים עם מוגבלות שמיעה שעלו במיפוי מול משרד הרווחה. את השירותים הניתנים נחלק לשניים: שירותים ייעודים לאנשים עם מוגבלות שמיעה ושירותים לאנשים עם מוגבלות שלפי מקורות המשרד אנשים עם מוגבלות שמיעה עשויים להיכלל באחת מהקבוצות האפשריות לקבלתם.

נציין כי במקורות המידע של המשרד שעליהם נסמכנו לא ראינו מגבלה לקבלת השירות בגיל זקנה או אם האדם מאובחן לאחר גיל זה, אך לפי תשובת משרד הרווחה, ככלל כיום אנשים עם מוגבלות שמיעה לא זכאים לקבל שירותים ייעודיים אם אובחנו לאחר גיל 67; וזאת למעט שירותי תמיכה בתקשורת מסוימים הניתנים כאמור מתוקף ההסכם שצוין בסעיף הקודם

³⁸ הסף הממוצע נקבע לפי חישוב ממוצע סיפי השמיעה בתדרים 500 עד 4,000 הרץ (Hz) בבדיקה אודיולוגית ממכון שמיעה המוכר על ידי קופת חולים, וחתומה על ידי קלינאי תקשורת. ראו משרד הרווחה והביטחון החברתי, תקנון עבודה סוציאלית (תע"ס), הוראה 5.7, שירותי תמיכה בתקשורת עבור אנשים עם לקות שמיעה, 28 במרץ 2018, עמ' 1.

³⁹ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025; ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

⁴⁰ תקנה 7(1) לטיטת תקנות מטעם משרד הרווחה והביטחון החברתי, תקנות שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ה-2025, נוסח לדין בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת ב-14 ביולי 2025, פרקים א' ו-ב' לתקנות.

⁴¹ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

⁴² משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

וכאמור לפי המשרד לא צפויים להינתן מתוקף החוק, ושירות של תחנות מידע (ראו בסעיף 2.2.1 להלן) אשר ניתן כיום בלי קריטריונים ספציפיים.⁴³

2.2.1 שירותים ייעודיים לאנשים עם מוגבלות שמיעה

לפי תשובת משרד הרווחה, נוסף על שירותי תמיכה בתקשורת (כאמור, מתוקף ההסכם משנת 2002), יש כמה שירותים ייעודיים באחריות המשרד הניתנים כיום לאנשים עם מוגבלות שמיעה (או שירותים שניתנים גם לאנשים עם סוגי מוגבלות אחרים, אך נקבע עבורם קריטריון ספציפי למוגבלות שמיעה). כאמור, אין בידנו מידע על המספר הכולל של מקבלי השירות (בטבלה 5 בנספח 2 פירוט ומידע על כל אחד מהשירותים, ובאשר לחלק מהשירותים – מספר מקבלי השירות). להלן סוגי השירותים הייעודיים:

- **הדרכות** – הדרכות טכנולוגיות לבגירים ולנוער על יישומי מחשב; הדרכה למשפחות שיש בהן תינוק או ילד עם לקות שמיעה;
- **תחנות מידע וסדנאות** בעיקר למתחרשים חדשים ובני משפחותיהם;
- **מסגרות יום לפעילות חברתית ושיקומית** – מועדוניות לילדים ומרכזי נוער לאחר שעות הלימודים ומועדונים לבגירים;
- **מסגרות חוץ-ביתיות** (מגורים) – שלוש מסגרות טיפוליות-שיקומיות ייעודיות לאנשים עם מוגבלות שמיעה ומוגבלות מסוימת נוספת הזקוקים לרמות תמיכה גבוהות: שתי מסגרות לאנשים עם מוגבלות שמיעה וגם הנמכה קוגניטיבית,⁴⁴ ונוסף עליהן, מסגרת שלישית לחירשים-עיוורים.

נציין כי יש שירות אחד נוסף, **מוקד תרגום שפת סימנים ותיווך מרחוק**, אשר ניתן במסגרת ההסכם משנת 2002 שצוין בסעיף הקודם, אך לפי תשובת משרד הרווחה, הזכאות לו לא נקבעת במסגרת ההכרה לשירותי תמיכה בתקשורת. על פי תשובת משרד הרווחה, **המשרד טרם החליט** אם שירות מוקד התרגום יינתן **מתוקף חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות ותקנותיו**, והדבר יוחלט, לפי התשובה, בדיונים על טיוטת התקנות בכנסת.⁴⁵

הזכאות לכל אחד מהשירותים שלא ניתנים מתוקף ההסכם משתנה לפי כמה תבחינים, ובמרכזם גיל וסף שמיעה. אשר לגיל חלק מהשירותים ניתנים רק לבגירים וחלקם מיועדים לילדים, לבני נוער ולצעירים בגילים מסוימים, ומקצתם אף לתינוקות.

⁴³ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025; ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

⁴⁴ מסגרת אחת לילדים וצעירים עד גיל 21 ומסגרת אחת המיועדת לאוכלוסייה בוגרת.

⁴⁵ ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

אשר לסף שמיעה:

- **חלק מהשירותים דורשים עמידה בסף ממוצע מוגדר** (בתדרים שבין 500 ל-4000 הרץ) באוזן שבה השמיעה טובה יותר – החל מ-40 דציבלים (הדרכות טכנולוגיות וסדנאות למתחרשים) ועד 50 דציבלים (תמיכה חזותית לחירשים-עיוורים).⁴⁶
- **חלק מהשירותים מיועדים לאנשים עם ליקוי שמיעה שהמשרד מתאר בתור "חמור" או "קשה"** (מועדונים לבוגרים, מסגרת חוץ-ביתית לחירשים-עיוורים), ומתשובת המשרד עולה כי בפועל מדובר בסף שמיעה הגבוה מ-40 דציבלים. כמו כן, מצאנו שירות אחד (מועדונים שיקומיות ומרכזי נוער) לקטינים ולצעירים שהזכאות לו אפשרית גם בליקוי חד-צידי המתואר בתור "חמור", וממשרד הרווחה הובהר כי מדובר בסף ממוצע של 60 דציבלים,⁴⁷ כלומר כפי שמוצע בטיטות התקנות עבור קטינים.
- **לחלק מהשירותים לא הוגדר סף שמיעה ספציפי** (תחנות מידע והדרכה למשפחות שבהן תינוק עם לקות שמיעה).

עולה כי רוב השירותים הייעודים של משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות שמיעה דורשים כיום סף שמיעה שאינו נמוך מ-40 דציבלים,⁴⁸ ואף עולה כי סף זה אינו נמוך מהסף המוצע בטיטות התקנות (40 עבור בגירים ו-30 עבור קטינים).⁴⁹

עם זאת, יש שני שירותים ייעודיים שהזכאות להם לא נקבעת לפי סף שמיעה ספציפי (תחנות מידע והדרכה למשפחות): אשר לתחנות מידע ממשרד הרווחה נמסר כי עדיין לא ברור מה יהיה אופן השירות במסגרת החוק. אשר להדרכת משפחות מהמשרד נמסר שהשירות ניתן עבור תינוקות ופעוטות שנכשלו בבדיקת סינון שמיעה ולאחריה התגלתה לקות שמיעה בבדיקה ייחודית (BERA/ABR), לא ידוע לנו מהם הקריטריונים המדויקים לקביעת הלקות, אך לפי תשובת משרד הרווחה לא נקבע סף דציבלים ספציפי.⁵⁰ מכאן עולה השאלה מה מידת ההלימה בין שער הכניסה המוצע כיום בטיטות התקנות לבין הקריטריונים לזכאות לשירותים אלו אשר כיום אינם מצריכים סף שמיעה ספציפי? ובאיזה אופן תיקבע זכאות לשירותים אלו?

⁴⁶ בכלל זה מועדונים ומרכזי נוער אשר נקבע לגביהם סף שמיעה דו-צידי של 45 דציבלים לפחות בממוצע בתדרים 500–4000 הרץ (או ליקוי חד-צידי חמור).

⁴⁷ ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

⁴⁸ כמו כן, סף זה נמוך מסף השמיעה הנדרש לקבלת אחד משירותי התמיכה בתקשורת (לפחות 50 דציבלים בממוצע כמתואר בסעיף הקודם, אלו ימשיכו להינתן שלא במסגרת החוק).

⁴⁹ סף ממוצע באוזן שבה השמיעה טובה יותר; הדבר נכון גם לגבי ליקוי חד-צידי של 60 דציבלים לקטינים; כאמור מצאנו שירות אחד שהובהר מהמשרד כי הזכאות לו יכולה להיקבע בגין סף זה.

⁵⁰ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025; ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, מכתב, 21 באוקטובר 2025. כמתואר בהערה 31, בבדיקה נרשמות תגובות חשמליות לגירוי שמיעה (באמצעות הצמדת אלקטרודות למצח וליד האוזניים), וכך מתאפשרת הערכה של תפקוד השמיעה בלי צורך בשיתוף פעולה של הנבדק.

בהקשר זה נזכיר כי בטיטת התקנות מוצע לקבוע שאבחון של מוגבלות שמיעה יבוצע לפי ערכי צליל טהור (בדיקה התנהגותית), ככל האפשר בהתחשב בגילו ובמצבו של הנבדק, ואם לא ניתן לבצע, האבחון יבוצע באמצעות בדיקת סף שמיעה אובייקטיבית הכלולה בסל שירותי הבריאות.⁵¹ לפי תשובת משרד הרווחה, רק **בדיקת ABR/BERA המוזכרת לעיל, ובה נרשמות תגובות חשמליות** (באמצעות אלקטרודות) **לגירוי שמיעה**,⁵² היא בדיקה אובייקטיבית שבשימוש בשגרה ועונה על ההגדרה המוצעת בטיטה בתור חלופה לבדיקת צליל טהור.⁵³ לפי חוזר חטיבת הרפואה במשרד הבריאות, בדיקה זו היא כלי עיקרי לאבחון לקות שמיעה במיוחד בתינוקות מתחת לגיל שישה חודשים ובמצבים שבהם הנבדק לא משתף פעולה בבדיקה התנהגותית (ציוני תינוקות וילדים צעירים).⁵⁴ נציין כי **בדיקה זו עשויה לדרוש טשטוש (סדציה, ובמקרים מסוימים – הרדמה) שכן על הנבדק להיות במצב רגוע מאוד או בשינה**.⁵⁵ עוד נציין כי לפי הוראת התע"ס העוסקת בזכאות למועדוניות שיקומיות (אחד השירותים הייעודיים שכאמור נקבע לגביו כיום סף שמיעה), סף השמיעה יכול להיות מחושב עבור בני שלוש בבדיקת SRT.⁵⁶ בבדיקת SRT (Speech Reception Threshold), כלומר בדיקת סף שמיעה לזיהוי דיבור, נבחן סף העוצמה שבו מזהה הנבדק מילים בנות הברה אחת או שתיים, והמידע המתקבל מסייע לקבוע את סף השמיעה לדיבור בתנאי שקט.⁵⁷ באשר להסתמכות על בדיקה זו לקביעת הזכאות למועדוניות שיקומיות, ממשרד הרווחה נמסר כי מכיוון שפעמים רבות אי-אפשר לערוך לילדים צעירים בדיקת צליל טהור בשל הקושי שלהם להבין מה נדרש מהם (הנבדק נדרש לציין כשהוא שומע צליל), מסתמכים על בדיקת ה-SRT, אשר נכללת בבדיקת שמיעה (לצד בדיקת צליל טהור).⁵⁸ עם זאת, **לפי תשובת המשרד, בדיקה זו, אשר כאמור נמצאת בשימוש כיום, לא עונה על הגדרת הבדיקות המוצעות בטיטת התקנות**.⁵⁹ לנוכח השימוש כיום בבדיקת SRT לצורך קביעת זכאות, עולות השאלות מהן הסיבות לאי-הכללת

בטיטת התקנות מוצעת רק בדיקה אחת בתור חלופה לבדיקת צליל טהור (ABR/BERA), בעיקר עבור תינוקות וילדים צעירים והיא עשויה לדרוש טשטוש

כיום יש שימוש בבדיקה שאינה עונה על ההגדרה המוצעת בטיטת התקנות (SRT) – לבדיקת זכאות של פעוטות למועדונית שיקומית

⁵¹ תקנה 14(ב) לטיטת תקנות שירות רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ה-2025. מטעם משרד הרווחה והביטחון החברתי, חומר רקע לדין בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, פרק ג', 28 באוקטובר 2025.

⁵² ראו בהערות 31 ו-50.

⁵³ ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

⁵⁴ משרד הבריאות, חוזר חטיבת הרפואה 12/2018, נגישות וזמינות לבדיקות רישום פוטנציאליים שמיעתיים קצרי חביון, 31 בדצמבר 2018. שם; אתר מרכז שניידר לרפואת ילדים, בדיקת ברה (Brainstem Evoked Response) / ABR (Auditory Brainstem Response) / BERA (Brainstem Evoked Response Audiometry), פורסם: 6 ביולי 2023, עודכן: 4 במרץ 2024, כניסה: 22 באוקטובר 2025.

⁵⁵ בהוראה צוין סף דו-צידית של 45 דציבלים לפי ממוצע לצליל טהור בתדרים 500–4000 הרץ או SRT, ונוסף על כך, ליקוי שמיעה חד-צידית מבלי להתייחס במפורש לסוגי הבדיקות; ראו משרד הרווחה והשירותים החברתיים (שמו באותה עת), תקנון עבודה סוציאלית (תע"ס), הוראה 5.14, מועדונית שיקומית ומרכז נוער: מסגרות בקהילה לילדים ובני נוער עם מוגבלות בגילאי 3–21, תחולה: 1 במרץ 2015, עמ' 2.

⁵⁷ אתר שירותי בריאות כללית, בדיקת שמיעה, עודכן: 29 באוגוסט 2024, כניסה: 4 בספטמבר 2025.

⁵⁸ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

⁵⁹ ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

בדיקת SRT בבדיקות המוצעות בטיטוט התקנות, וכיצד תיבדק זכאותם של פעוטות למועדוניות שיקומיות?

נציין כי גופים ממשלתיים נוספים מעניקים זכויות ושירותים לאנשים עם ירידה בשמיעה לפי קריטריונים מסוימים. **למיטב ידיעת מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה במשרד הרווחה, כיום המשרד לא מסתמך על הכרה של גופים אחרים לקביעת זכאות של אנשים עם מוגבלות שמיעה לקבלת שירותי המשרד**, למעט הזכאות למעון יום שיקומי (שירות שקיימת עבורו חקיקה ייעודית, ולא יינתן במסגרת החוק, ראו בסעיף הבא).⁶⁰ נציין כי בטיטוט התקנות מוצע לקבוע אפשרות של הכרה במוגבלות שמיעה בהתבסס על החלטות של המוסד לביטוח לאומי או החלטה של ועדה מכוח חוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000.⁶¹

2.2.2 שירותים מרכזיים לאנשים עם מוגבלות אשר ניתנים גם לאנשים עם מוגבלות שמיעה

לא מצאנו קריטריון ספציפי לקביעת מוגבלות שמיעה לצורך הכרה בזכאות לשירותים שאינם ייעודיים לאנשים עם מוגבלות שמיעה; לפיכך, עולה שאלה לגבי מידת ההלימה בין שער הכניסה המוצע בטיטוט התקנות לבין הקריטריונים כיום לזכאות לשירותים אלו

נוסף על שירותים ייעודיים לאנשים עם מוגבלות שמיעה, ב**טבלה 6** בנספח 2 מפורטים שירותים מרכזיים שניתנים באחריות משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות, ולפי מקורות המידע של המשרד או תשובת המשרד אחת מקבוצות היעד שלהם היא אנשים עם מוגבלות שמיעה: שירותי תעסוקה; מרכזי יום ומרכזים לחיים עצמאיים; מרכזי סיוע למשפחות שבהן ילד עם מוגבלות.⁶² נוסף על כך, קיים גם שירות של מעונות יום שיקומיים עבור פעוטות, ואחד הקריטריונים לקבלתו הוא לקות שמיעה בשתי האוזניים,⁶³ אך משרד הרווחה הבהיר כי השירות הזה לא יינתן במסגרת חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות שכן הוא ניתן מתוקף חוק נפרד (חוק מעונות יום שיקומיים).⁶⁴ **בנוגע לשאר השירותים לא מצאנו במקורות המידע של המשרד קריטריון ספציפי לקביעת מוגבלות שמיעה**, וממשרד הרווחה נמסר כי לשם קבלת השירותים נדרשת בין היתר הפניה של המחלקה לשירותים חברתיים לאחר זיהוי הצורך, וחלקם אף דורשים ועדות השמה ואיתור מקומות פנויים (למשל, מסגרות חוץ-ביתיות או מסגרות תעסוקה); עוד נמסר ממשרד הרווחה שכל שירות ניתן בכפוף לתהליך הכרה במינהל מוגבלויות,⁶⁵ אך לא ברור לנו איך הדבר מתבצע בקשר של אנשים עם מוגבלות שמיעה המקבלים שירות לא ייעודי. **בהינתן**

⁶⁰ וזאת לצד האפשרות לקבוע את הזכאות לפי קריטריונים אחרים. משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

⁶¹ תקנה 14(ג) ל**טיטוט תקנות שירות רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ה-2025**, מטעם משרד הרווחה והביטחון החברתי, חומר רקע לדיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, פרק ג', 28 באוקטובר 2025.

⁶² נוסף על כך, בתשובת משרד הרווחה צוין כי אנשים עם מוגבלות שמיעה משתלבים באופן פרטני במסגרות החוץ-ביתיות של המשרד, בהתאם למאפיינים נוספים של האדם והמסגרת.

⁶³ לפי קביעה של גורם ששר הבריאות הסמיך אותו או אם הפעוט מקבל גמלת ילד נכה מהמוסד לביטוח לאומי.

⁶⁴ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025.

⁶⁵ ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 21 באוקטובר 2025. ראו למשל, אתר משרד הרווחה והשירותים החברתיים, **מעבר למסגרת דיור חוץ ביתית – אנשים עם מוגבלות**, פורסם: 5 ביולי 2022; **מרכזי יום**, פורסם: 9 בנובמבר 2022, עודכן: 18 בינואר 2023, כניסה (לשני הפריטים): 14 בספטמבר 2025.

ששירותים אלו לא מצריכים סף שמיעה ספציפי, עולה השאלה מה מידת ההלימה בין שער הכניסה המוצע בטיטת התקנות לבין הקריטריונים כיום לזכאות לשירותים אלו?

נספח 1 - מדרגים בין-לאומיים

טבלה 2: מדרג ירידה בשמיעה בפרסום של ארגון הבריאות העולמי, בגירים (2021)⁶⁶

דרגת הירידה בשמיעה (hearing loss)	סף השמיעה (בדציבלים)*	חווית השמיעה של רוב הבגרים בסביבה רועשת	חווית השמיעה של רוב הבגרים בסביבה רועשת
תחום הנורמה (normal)	פחות מ-20	אין בעיה או בעיה מינימלית	אין בעיה
קלה (mild)	20 עד 35 (לא כולל)	עשוי להיות קושי בשמיעת דיבור בשיחה	אין בעיות בשמיעת דיבור (conversational speech)
מתונה (moderate)	35 עד 50 (לא כולל)	קושי בשמיעת שיחה ובהשתתפות בה	עשוי להיות קושי בשמיעת דיבור בשיחה
בינונית-חמורה (moderately severe)	50 עד 65 (לא כולל)	קושי בשמיעת רוב הדיבור ובהשתתפות בשיחה	קושי בשמיעת דיבור בשיחה; יש יכולת לשמוע קולות רמים (raised)
חמורה (severe)	65 עד 80 (לא כולל)	קושי קיצוני (extreme) בשמיעת דיבור בשיחה ובהשתתפות בה	האדם לא שומע את רוב הדיבור בשיחה; עשוי להתקשות בשמיעת קולות רמים ובהבנתם
עמוקה (profound)	80 עד 95 (לא כולל)	דיבור בשיחה לא יכול להישמע	קושי קיצוני בשמיעת קולות רמים
מוחלטת או חירשות (complete or total / deafness)	95 או יותר	האדם לא יכול לשמוע דיבור ואת רוב קולות הסביבה	האדם לא יכול לשמוע דיבור ואת רוב קולות הסביבה
חד-צידית (unilateral)	שמיעה תקינה באוזן שבה השמיעה טובה יותר (פחות מ-20) או יותר באוזן השנייה	עשוי לחוות קושי בשמיעת דיבור ובהשתתפות בשיחה ובמיקום קולות	עשוי <u>לא</u> לחוות בעיה, אלא אם הצליל ליד האוזן הפחות טובה; עשוי להיות קושי למקם קולות

* סף השמיעה מתייחס לעוצמת הצליל המינימלית שהאוזן שבה השמיעה טובה יותר, יכולה לזהות בממוצע בתדרים של 500, 1000, 2000 ו-4000 הרץ (Hz)

טבלה 3: מדרג ירידה בשמיעה בשימוש איגוד שפה-דיבור-שמיעה האמריקאי (ASHA)⁶⁷

דרגת הירידה בשמיעה	סף השמיעה (בדציבלים)*
תחום הנורמה (normal)	עד 15
מזערית (slight)	16 עד 25
קלה (mild)	26 עד 40

⁶⁶ World Health Organization, [World Report on Hearing](#), 2021, p. 38.

⁶⁷ American Speech-Language-Hearing Association (ASHA), [Degree of hearing loss](#), accessed: September 4th and October 22nd 2025.

דרגת הירידה בשמיעה	סף השמיעה (בדציבלים)*
מתונה (moderate)	41 עד 55
בינונית-חמורה (moderately severe)	56 עד 70
חמורה (severe)	71 עד 90
עמוקה (profound)	91 ומעלה

* לא צוינה התייחסות ספציפית לתדרים או לאוזן מסוימת או לגיל (קטינים או בגירים)

נספח 2 – פירוט שירותי רווחה שונים לאנשים עם מוגבלות שמיעה

כאמור, אפשר לחלק את שירותי משרד הרווחה בתחום השמיעה לשני סוגים: האחד, **שירותי תמיכה בתקשורת הניתנים לזכאים מתוקף הסכם מיוני 2002 בין ממשלת ישראל לנציגי אנשים עם מוגבלות שמיעה**,⁶⁸ שירותים אשר לפי תשובת משרד הרווחה, לא ייכללו בשירותים שיינתנו מתוקף חוק שירותי רווחה לאנשים מוגבלות – אלו מפורטים בטבלה 4 להלן. הסוג השני, **שירותי רווחה נוספים** שמשרד הרווחה מעניק כיום לאנשים עם מוגבלות שמיעה שלא מתוקף ההסכם, אך נזכיר שלא נמסר לנו אילו שירותים יינתנו מתוקף החוק. שירותי רווחה נוספים הניתנים כיום באופן ספציפי לאנשים עם מוגבלות שמיעה מפורטים בטבלה 5 להלן, ואילו שירותים שאינם ייעודיים לאנשים עם מוגבלות שמיעה, אך קבוצה זו הוצגה בתור אחד מאוכלוסיות היעד של השירות במקורות המשרד, מפורטים בטבלה 6.

טבלה 4: שירותי תמיכה בתקשורת שמעניק משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות

שמיעה מתוקף הסכם משנת 2002⁶⁹

השירות	תיאור השירות	הקריטריונים לקבלת השירות	מספר מקבלי השירות בשנת 2024 לפי הדוח השנתי של משרד הרווחה
סל תקשורת	החזר כספי לרכישת אביזרי עזר לצורך שיפור התפקוד היום-יומי (החזר מרבי של 4,228 ש"ח נכון לפברואר 2025, אחת לארבע שנים בגין רכישת אביזרים ולאחר	בני 18 ומעלה עם סף שמיעה ממוצע של 70 דציבלים או יותר בתדרים 500–4,000 הרץ באוזן שבה השמיעה טובה יותר (סף השמיעה שיצוין בשירותים בטבלה זו ובטבלה 5 מתייחס לממוצע סיפי השמיעה בתדרים אלו) ובלבד שהלקות חלה מלידה עד גיל 3; הזכאות לא תחול על אישה	1,327 אנשים

⁶⁸ משרד הרווחה והביטחון החברתי, תקנון עבודה סוציאלית (תע"ס), הוראה 5.7, [שירותי תמיכה בתקשורת עבור אנשים עם לקות שמיעה](#), 28 במרץ 2018.

⁶⁹ משרד הרווחה והביטחון החברתי, תקנון עבודה סוציאלית (תע"ס), הוראה 5.7, [שירותי תמיכה בתקשורת עבור אנשים עם לקות שמיעה](#), 28 במרץ 2018; משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025; רונית ספיר, מנהלת תחום העמדת מידע לציבור, אגף בכיר קשרי חוץ ודוברות, [דוח חופש המידע 2024](#), משרד הרווחה והביטחון החברתי, לא צוין תאריך, כניסה: 11 בספטמבר 2025, עמ' 140; אתר שירותי הממשלה (gov.il), [בקשה לקבלת סל תקשורת עבור רכישת אביזרי עזר לתקשורת](#), עודכן: 13 במאי 2025, כניסה: 11 בספטמבר 2025.

השירות	תיאור השירות	הקריטריונים לקבלת השירות	מספר מקבלי השירות בשנת 2024 לפי הדוח השנתי של משרד הרווחה
	השתתפות עצמית של 10% ברכישת (כל אחד מהם)	שהגיעה לגיל 60 או גבר שהגיע לגיל 65 לפני 15 באוגוסט 2002	
דמי תקשורת	תגמול כספי חודשי (465 ש"ח לזכאי עובד ו-425 ש"ח למי שאינו עובד)	כמו הקריטריונים לסל תקשורת	6,698 אנשים
שירותי תרגום, תמלול והעתקת סימנים או דיבור (תיווך תקשורת)	שירותים באמצעות שפת הסימנים, הקלדה או העתקת סימנים לשימוש בשירותי בריאות, חינוך, רווחה, תעסוקה, תרבות ופנאי	לבני 12 ומעלה עם סף שמיעה ממוצע של 50 דציבלים לפחות באוזן שבה השמיעה טובה יותר (מספר שעות השירות תלוי בסף השמיעה, ובהיות אדם עולה או בעל תעודת עיוור)	תרגום לשפת הסימנים – 3,296 אנשים;
מוקד תרגום שפת סימנים ותיווך מרחוק⁷⁰	תרגום באמצעות שפת סימנים על ידי מרכז תקשורת – בין הפונה עם לקות השמיעה לנותני שירות שומעים (התקשורת בין הפונה למתורגמן ולגורם שלישי היא באמצעות תוכנת מפגשים מקוונים בזמן אמת או באמצעים דיגיטליים אחרים)	אנשים מגיל 18 ומעלה עם סף שמיעה של 70 דציבלים ומעלה באוזן שבה השמיעה טובה יותר	מוקד תרגום ותיווך מרחוק – 180 מנויים (2,041 פניות למוקד)
החזר מיסים על קניית מכשיר פקס	החזר כספי שווה ערך למע"מ ומס קנייה בגין רכישת פקס או מודם-פקס (זכאות פעם בחמש שנים ליחידה משפחתית)	בני 16 ומעלה עם סף שמיעה ממוצע של 50 דציבלים לפחות באוזן שבה השמיעה טובה יותר	לא צוין
השתתפות ברכישת גלאי בכי	סיוע ברכישת מכשיר המתריע על בכי של ילד (בגובה 90% מעלות	לבני 16 ומעלה עם סף שמיעה ממוצע של 50 דציבלים לפחות באוזן שבה השמיעה טובה יותר	לא צוין

⁷⁰ כאמור, שירות מוקד תרגום שפת סימנים ותיווך מרחוק הוא שירות שניתן במסגרת ההסכם משנת 2002, אך לא ניתן במסגרת ההכרה לשירותי תמיכה בתקשורת. ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 21 באוקטובר 2025.

השירות	תיאור השירות	הקריטריונים לקבלת השירות	מספר מקבלי השירות בשנת 2024 לפי הדוח השנתי של משרד הרווחה
	המכשיר, אך לא יותר מתקרה בשווי של 5 נקודות זיכוי במס הכנסה)	יותר, ושהוא הורה לפעוט עד גיל 3	

טבלה 5: שירותים ייעודיים שמעניק משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות שמיעה שלא מתוקף ההסכם

משנת 2002⁷¹

השירות	תיאור השירות	הקריטריונים לקבלת השירות	מספר מקבלי שירות בשנת 2024 לפי הדוח השנתי של משרד הרווחה
הדרכות טכנולוגיות	יישומי מחשב ואינטרנט, מכשירים סלולריים ואפליקציות נגישות, תרגום לשפת סימנים מרחוק ועוד; כל קורס עד 12 מפגשים ואפשר להשתתף בחמישה קורסים שונים בשנה;	בני 18 ומעלה (ובני 14 ומעלה במגזר החרדי) עם סף שמיעה ממוצע של 40 דציבלים לפחות באוזן שבה השמיעה טובה יותר; ⁷²	אוריינות מחשבים (הדרכה ביישומי מחשב בסיסיים ומתקדמים): 158 אנשים עם מוגבלות שמיעה;
	עבור חירשים-עיוורים – הדרכה אישית (כל קורס עד 40 מפגשים ואפשר להשתתף בשלושה קורסים בשנה)	בני 18 ומעלה עם סף שמיעה ממוצע של 40 דציבלים לפחות באוזן שבה השמיעה טובה יותר, והם גם בעלי תעודת עיוור	43 אנשים עם מוגבלות שמיעה שהם נושאי תעודת עיוור (חירשים-עיוורים)
הדרכה לתפקוד יום-יומי	הדרכה בבית למשפחות שיש בהן תינוק או ילד עם לקות שמיעה	לקות שמיעה (בהמשך לבדיקת סינון שמיעה	לא צוין

⁷¹ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025; ד"ר אסתר גולדבלט, מנהלת תחום למוגבלויות שמיעה, ושחף לוי, ראש מטה, מינהל מוגבלויות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, מכתב, 21 באוקטובר 2025; רונית ספיר, מנהלת תחום העמדת מידע לציבור, אגף בכיר קשרי חוץ ודבורות, [דוח חופש המידע 2024](#), משרד הרווחה והביטחון החברתי, לא צוין תאריך, עמ' 138, 142-143 ו-146-147, אתר משרד הרווחה והביטחון החברתי, [מרכז יום ומועדוניות שיקומיות](#), פורסם: 9 בנובמבר 2022, עודכן: 18 בינואר 2023; [פנאי והעשרה - חירשות וכבדות שמיעה](#), פורסם: 23 בנובמבר 2021, עודכן: 17 במאי 2023; [תפקוד יום-יומי וחיים עצמאיים - חירשות וכבדות שמיעה](#), פורסם: 15 בנובמבר 2021; [תקשורת - חירשות וכבדות שמיעה](#), פורסם: 15 בנובמבר 2021, כניסה (לכל הפריטים): 11 בספטמבר 2025; משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, [מדריך זכויות ושירותים לנושאי תעודת עיוור בישראל](#), 2023, עמ' 98 ו-105. נציין כי [באתר משרד הרווחה](#) צוין שירות של השאלת עזרים טכנולוגיים לצורכי שירות צבאי ולאומי בתור שירות המיועד לאנשים עם מוגבלות שמיעה, אך מהמשרד הובהר כי כיום לא קיים שירות כזה. כמו כן, כאמור, סף השמיעה בטבלה זו מתייחס לממוצע באוזן שבה השמיעה טובה יותר בתדרים 4,000-500 הרץ.

⁷² בתשובת משרד הרווחה צוין שלאחר הפעלת השירות הסתבר שיש ביקוש לשירות במגזר החרדי מגיל 14, ולכן אושר שינוי לקבוצה זו.

השירות	תיאור השירות	הקריטריונים לקבלת השירות	מספר מקבלי שירות בשנת 2024 לפי הדוח השנתי של משרד הרווחה
	(הדרכה על ידי קלינאי תקשורת ועובד סוציאלי; שלושה מפגשים בשנה)	ובדיקה אובייקטיבית); ⁷³ לא נקבע סף שמיעה ספציפי ⁷⁴	
תחנות מידע וסדנאות למתחרשים	מתן מידע לאנשים עם לקות שמיעה ומשפחותיהם על שירותי השיקום לאנשים עם לקות שמיעה, בעיקר למתחרשים חדשים שעדיין לא משתמשים במכשירי שמיעה או אביזרי עזר	תחנות מידע – אין קריטריון סף; סדנאות למתחרשים – אנשים עם ירידה בשמיעה של 40 דציבלים לפחות באוזן שבה השמיעה טובה יותר	8,847 אנשים
מועדוניות שיקומיות ומרכזי נוער	מסגרות לילדים ונוער עם מוגבלות הפועלות לאחר שעות הלימודים ומספקות פעילות חברתית ושיקומית, שירותי פנאי וחברה (בין יומיים לחמישה ימים בשבוע)	מועדוניות שיקומיות לבני 3–14 ומרכזי נוער לבני 15–21 עם אחת מכמה סוגי מוגבלות, ובהם: סף שמיעה דו-צידי של 45 דציבלים לפחות או חד-צידי (60 דציבלים)	10,842 מקבלי שירות בכל סוגי המוגבלות (בכ- 340 מסגרות, כנראה מועדוניות ומרכזי נוער)
מועדונים לבוגרים (כולל מועדון חברתי ספציפי לחירשים-עיוורים)	פעילות חברתית מותאמת לצרכים המתנהלת בשפת הסימנים או תמלול	בוגרים (לא צוין גיל); לא צוין סף שמיעה ספציפי, אך השירות ניתן בשפת הסימנים או בתמלול (הובהר מהמשרד שמיועד לאנשים עם מוגבלות שמיעה קשה או חמורה או עמוקה)	
תמיכה חזותית לחירשים-עיוורים	תומך חזותי, אדם המלווה בפעילויות היום-יום כמו קניות, סידורים, ביקורים רפואיים, אירועים משפחתיים ועוד, ומתווך את הסביבה מבחינה חזותית; הליווי מתבצע בתקשורת המתאימה לאדם (למשל, בשפת סימנים במגע) וניתן	בני 18 ומעלה לפי התנאים הבאים: סף שמיעה של 50 דציבלים לפחות באוזן שבה השמיעה טובה יותר; חדות ראייה עד 1/60 בעין הטובה יותר עם תיקון (משקפיים) או שדה ראייה עד 10 מעלות בעין שבה הראייה טובה יותר עם תיקון ⁷⁵	99 אנשים

⁷³ ראו על בדיקת BERA או ABR בהערות 50–53 ובטקסט שאליו הן נלוות.

⁷⁴ הוסבר שלא נקבע סף שמיעה כדי לסייע לפעוטות קרוב ללידתם, ולתת הדרכה בנושא הנגשה וסיוע במיצוי זכויות.

⁷⁵ באישור מיוחד של המשרד אפשר לאשר חדות ראייה של 3/60 או שדה ראייה של 10–20 בעין שבה הראייה טובה יותר, עם תיקון.

השירות	תיאור השירות	הקריטריונים לקבלת השירות	מספר מקבלי שירות בשנת 2024 לפי הדוח השנתי של משרד הרווחה
	במשך ארבע שעות בשבוע (ניתן להעביר שעות לא מנוצלות לשבוע אחר)		
מעון פנימייה לאנשים עם מוגבלות שמיעה והנמכה קוגניטיבית	שתי מסגרות מגורים טיפוליות-שיקומית	מסגרת אחת המיועדת לילדים ונוער עד גיל 21, ומסגרת שנייה המיועדת ככלל לאנשים מבוגרים יותר	
בית לחיים לחירשים-עיוורים	מסגרת דיור טיפולית שיקומית בקהילה (הוסטל) המיועדת לאנשים חרשים ועיוורים הזקוקים לתמיכות גבוהות ובו צוות מקצועי (הכולל אנשים חירשים-עיוורים) המתקשר בשפת הסימנים או במגע (משך השהות אינו מוגבל)	בעלי תעודת עיוור עם ירידה חמורה בשמיעה הזקוקים לליווי ותמיכה ברמה גבוהה (הובהר מהמשרד שהמסגרת מיועדת לאנשים עם מוגבלות שמיעה בדרגות חמורה גבוהות)	

טבלה 6: שירותים מרכזיים שמעניק משרד הרווחה לאנשים עם מוגבלות, ובכלל זה לאנשים עם מוגבלות שמיעה (בלי קריטריון ספציפי הקשור למוגבלות שמיעה)⁷⁶

השירות	תיאור השירות	הקריטריונים לקבלת השירות
<u>רצף תעסוקה בקרב אנשים עם מוגבלות</u>	קידום מסוגלות ופיתוח כישורים ומיומנויות בתחום התעסוקה עבור אנשים עם מוגבלות כדי להכשירם לעבודה ולהתקדם על רצף של תעסוקה (ממקומות עבודה ייעודיים ועד שילוב בשוק החופשי)	אנשים עם מוגבלות, ובכלל זה מוגבלות שמיעה, מגיל 21 ומעלה שגרים בבתיהם בקהילה או במסגרות דיור בקהילה של משרד הרווחה
<u>מרכזי יום</u>	מסגרת טיפולית-סיעודית הפועלת במהלך שעות היום לאנשים עם מוגבלות מגיל 21 ומעלה הגרים בקהילה; המסגרות נועדו לספק עיסוק ופעילות יומית לאנשים עם	אנשים עם מוגבלות, ובכלל זה מוגבלות שמיעה, מגיל 21 ומעלה שגרים בבתיהם בקהילה או במסגרות דיור בקהילה של משרד הרווחה

⁷⁶ משרד הרווחה והביטחון החברתי, מינהל מוגבלויות, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 12 באוגוסט 2025; אתר משרד הרווחה והשירותים החברתיים, [מעבר למסגרת דיור חוץ ביתית – אנשים עם מוגבלות](#), פורסם: 5 ביולי 2022; [תעסוקה לאנשים עם מוגבלות](#); מרכזי יום, פורסם: 9 בנובמבר 2022, עודכן: 18 בינואר 2023; [מרכזים לאנשים עצמאיים לאנשים עם מוגבלות](#), פורסם: 6 באפריל 2022, [מרכז למשפחה – סיוע בגידול ילד עם מוגבלות](#), פורסם: 15 בנובמבר 2021, עודכן: 17 באוגוסט 2023; [שהות במסגרת יום לפעוטות עם מוגבלות](#), פורסם: 30 בינואר 2022, כניסה (לכל הפריטים): 14 בספטמבר 2025. נוסף על השירותים המוצגים בטבלה, צוין בתשובת משרד הרווחה כי אנשים עם מוגבלות שמיעה משתלבים באופן פרטני במסגרות החוץ-ביתיות של המשרד, בהתאם למאפיינים נוספים של האדם והמסגרת.

השירות	תיאור השירות	הקריטריונים לקבלת השירות
	מוגבלות אשר בשלב זה אינם יכולים לצאת ולהשתלב בתעסוקה יצרנית	
מרכזים לחיים עצמאיים לאנשים עם מוגבלות	מרכזים בכמה ערים שאנשים עם מוגבלות מפעילים ומנהלים אותם, ובכלל זה מעניקים ייעוץ ומידע, סדנאות הכשרה ומיומנות	בני 18 ומעלה עם מוגבלות אשר מתגוררים בקהילה
מרכז למשפחה - סיוע בגידול ילד עם מוגבלות	מסגרת למשפחות המתמודדות עם גידול ילד עם מוגבלות	אין קריטריונים ספציפיים
מעונות יום שיקומיים	מסגרת טיפולית-חינוכית לפעוטות עם מוגבלות	אחד הקריטריונים הוא פעוט בגיל שנה עד שלוש שגורם ששר הבריאות הסמיכו קבע שיש לו לקות שמיעה בשתי האוזניים ונדרשת השמתו במעון יום שיקומי ⁷⁷

⁷⁷ קריטריון אפשרי נוסף הוא קבלת גמלת ילד נכה מהמוסד לביטוח לאומי החל מגיל חצי שנה.